

**PODLASKI URZĄD WOJEWÓDZKI
w BIAŁYMSTOKU
15-213 Białystok, ul. Mickiewicza 3**

PS-I.431.5.20.2016.ECz

**Pan
Tomasz Tomaszewski
Kierownik
Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej
w Augustowie
ul. Rynek Zygmunta Augusta 27
16-300 Augustów**

Na podstawie art. 186 pkt 3 lit. a tiret 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2016 r., poz. 575, z późn. zm.), zwanej dalej ustawą, pracownicy Wydziału Polityki Społecznej Podlaskiego Urzędu Wojewódzkiego w Białymstoku:

- 1) Edyta Anna Czarkowska - główny specjalista (leg. sł. nr 20/2016),
- 2) Maria Joanna Jatkowska - główny specjalista (leg. sł. nr 23/2016)

w dniach 27-28 października 2016 r. przeprowadzili kontrolę Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Augustowie (zwanego dalej: GOPS w Augustowie, GOPS, Ośrodkiem), w zakresie realizacji zadań własnych gminy, wynikających z ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej w okresie od 1 stycznia 2016 r. do dnia kontroli (upoważnienie do przeprowadzenia kontroli Nr 1/2016, znak PS.I.431.5.20.2016.ECz, z dnia 26 października 2016 r. wydane z upoważnienia Wojewody Podlaskiego przez p. Andrzeja Kozłowskiego – Dyrektora Wydziału Polityki Społecznej Podlaskiego Urzędu Wojewódzkiego w Białymstoku).

Zgodnie z § 13 ust. 1 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 21 sierpnia 2015 r. w sprawie przeprowadzania kontroli przez wojewodę oraz wzoru legitymacji uprawniającej do przeprowadzania kontroli (Dz. U. z 2015 r., poz. 1477) ustalenia dokonane w trakcie kontroli opisuje się w wystąpieniu pokontrolnym.

Wykonywanie zadań przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Augustowie w kontrolowanym zakresie ocenia się pozytywnie z nieprawidłowościami.

Wyjaśnień w trakcie kontroli udzielali: p. Tomasz Tomaszewski – Kierownik GOPS w Augustowie oraz asystent rodziny – p. Małgorzata Ostaszewska .

Kontrolę wpisano do książki kontroli GOPS w Augustowie pod pozycją numer 2/2016.

Oceny skontrolowanej działalności dokonano na podstawie następujących ustaleń:

Do realizacji zadań gminy wynikających z art.10 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz.U. z 2016 r., poz. 575, z późn. zm.), Uchwałą Nr IX/94/12 Rady Gmina Augustów z dnia 29 marca 2012 r. w *sprawie powierzenia zadań gminy z zakresu realizacji ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej*, wyznaczono Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Augustowie.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Augustowie działa na podstawie Statutu, przyjętego Uchwałą Nr XIV/116/08 Rady Gminy Augustów z dnia 19 listopada 2008 r. w *sprawie uchwalenia Statutu Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Augustowie*. Uchwałą Nr XI/95/12 Rady Gminy Augustów z dnia 29 marca 2012 r. dodano do Statutu Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Augustowie w § 6 pkt 15 zadanie : *Realizacja zadań wynikających z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej*.

W Regulaminie Ośrodka nie uwzględniono stanowiska asystenta rodziny i nie dostosowano dokumentu do przepisów ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Z pisemnych wyjaśnień Kierownika Ośrodka wynika, że cyt: " *W związku z zaplanowanym zatrudnieniem od 1 stycznia 2017 r. asystenta rodziny na umowę o pracę, przygotowuję nowe zarządzenie*".

Akta kontroli str.18-54

W celu budowania systemu wspierania rodziny w gminie Augustów opracowano Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2015–2017, zwany dalej „Programem”, stanowiący Załącznik do Uchwały Nr VIII/48/2015 Rady Gminy Augustów z dnia 28 września 2015 r. w sprawie *Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2015-2017*. W Programie uwzględniono diagnozę dysfunkcyjności rodzin w pełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczej na terenie Gminy Augustów, powstałą w oparciu o dane zebrane przez GOPS w Augustowie, wg stanu na dzień 31.12.2014 r. Wskazano, że w przypadku 54 rodzin występuje bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i w prowadzeniu gospodarstwa domowego. W związku z powyższym, 25 rodzinom został przydzielony asystent rodziny. Głównym celem Programu jest wspieranie rodzin w wypełnianiu i przywracaniu funkcji opiekuńczo – wychowawczych w gminie Augustów. Do ww. celu wskazano cele szczegółowe oraz określono przewidywane efekty. Koordynatorem Programu jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Augustowie, przy współpracy z podmiotami wykonującymi zadania na rzecz wspierania rodziny, działającymi na terenie gminy, tj.: Urząd Gminy Augustów, Gminna Komisja ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, policja, placówki oświatowe, Gminny Ośrodek Kultury w Żarnowie, Lokalny Zespół Interdyscyplinarny Gminy Augustów, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Augustowie, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Augustowie oraz Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej przy Sadzie Rejonowym w Augustowie.

W Programie opracowano harmonogram realizacji poszczególnych zadań, w ramach którego wskazano działania. Ponadto, wskazano źródła finansowania, monitorowania oraz sprawozdawczości. Zapis Programu stanowi, cyt. „*sprawozdanie z realizacji będzie ujęte w corocznym sprawozdaniu z działalności GOPS w Augustowie składanym przez kierownika ośrodka*.” Podczas kontroli stwierdzono, że w złożonym przez Kierownika sprawozdaniu z działalności Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Augustowie za 2015 r. nie ujęto sprawozdania z realizacji Programu. Natomiast sprawozdanie z realizacji Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2015-2017 zostało uwzględnione w sprawozdaniu z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny.

Kierownik GOPS w Augustowie składał Radzie Gminy w Augustowie corocznie dwa odrębne sprawozdania:

- sprawozdanie z działalności Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Augustowie, w którym m. in. przedstawiono potrzeby związane z realizacją zadań z zakresu wspierania rodziny
- sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny.

Ww. sprawozdania za rok 2015 zostały złożone 2.06.2016 r. podczas obrad XII sesji Rady Gminy Augustów. Sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny oraz przedstawienie potrzeb związanych z realizacją zadań złożono niezgodnie z art. 179 ust. 1 ustawy, tj. po 31 marca.

Akta kontroli str.54-108

Wójt Gminy Augustów w dniu 30 grudnia 2011 r. upoważnił Kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Augustowie do prowadzenia postępowań w sprawach z zakresu wspierania rodziny oraz wydawania decyzji w tym zakresie, zgodnie z art. 178 ustawy.

Akta kontroli str.110

GOPS w Augustowie w okresie objętym kontrolą sporządzał sprawozdania rzeczowo-finansowe z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej oraz przekazywał je Wojewodzie Podlaskiemu, w wersji elektronicznej, z zastosowaniem systemu CAS, w terminach określonych w rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 4 grudnia 2012 r. w sprawie sprawozdań rzeczowo-finansowych z wykonywania zadań z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej (Dz. U. z 2012 r., poz. 1371) oraz rozporządzeniu Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 18 lutego 2016 r. w sprawie sprawozdań rzeczowo-finansowych z wykonywania zadań z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej (Dz. U. z 2016 r., poz. 213), tj.

realizował zadanie, o którym mowa w art. 176 pkt 6 ustawy. Dane przekazane w sprawozdaniu za I półrocze w terminie do 31 lipca 2016 r. są zgodne z danymi udostępnionymi podczas kontroli.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Augustowie zapewnia rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, wsparcie i pomoc asystenta rodziny oraz dostęp do specjalistycznego poradnictwa, zgodnie z art. 176 pkt 3 lit. a ustawy.

Ośrodek nie realizuje zadania związanego z organizowaniem szkoleń i tworzeniem warunków do działania rodzin wspierających. Z wyjaśnień Kierownika GOPS w Augustowie wynika, że powodem nierealizowania tego zadania jest brak faktycznych potrzeb w środowisku.

Na terenie Gminy Augustów nie funkcjonują placówki wsparcia dziennego, co zostało potwierdzone w przekazywanym co pół roku Wojewodzie Podlaskiemu, sprawozdaniu rzeczowo-finansowym z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej. Z wyjaśnień Kierownika Ośrodka wynika, że dzieci z terenu Gminy Augustów korzystają z różnych form spędzania czasu wolnego, organizowanych w Gminnym Ośrodku Kultury w Żarnowie, świetlicy wiejskiej w Necie Folwark i Borze oraz w Bibliotece Publicznej Gminy Augustów w Żarnowie i podległych filiach bibliotecznych w Necie Folwark, Białobrzegach, Rutkach, Janówce, Borze .

Akta kontroli str.184

Zgodnie z wyjaśnieniami Kierownika, GOPS w Augustowie, w ramach realizacji art. 10 ust. 3 pkt 1-4 ustawy, prowadzi pracę z rodziną, w szczególności w formie:

- 1) konsultacji i poradnictwa specjalistycznego
  - poradnictwo specjalistyczne świadczone jest przez pracowników socjalnych w ramach pracy socjalnej oraz przez asystenta na terenie Ośrodka (w każdy piątek),
  - pomoc pedagogiczna i psychologiczna dla dzieci i dorosłych świadczona jest przez Poradnię Psychologiczno-Pedagogiczną w Augustowie, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Augustowie, Fundację Ego w Suwałkach, Centrum Terapii "Jesteśmy Razem" w Suwałkach - skorzystało 13 rodzin
  - konsultacje specjalistyczne świadczone są przez Poradnię Zdrowia Psychicznego Dzieci i Młodzieży w Suwałkach - skorzystały 3 rodziny
  - poradnictwo w zakresie aktywności zawodowej świadczone jest przez Młodzieżowe Centrum Kariery - skorzystała 1 rodzina
- 2) terapii i mediacji
  - pomoc terapeutyczna świadczona jest przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Augustowskie Stowarzyszenie Abstynentów Klub "Tęcza", Poradnię Terapii Uzależnień i Współuzależnienia w Augustowie - skorzystało 6 rodzin
- 3) usług dla rodzin dzieci, w tym usług opiekuńczych i specjalistycznych
  - specjalistyczne usługi (rehabilitacja ruchowa dla dzieci) świadczone są przez Centrum Wspierania Rozwoju Dziecka "Piotruś Pan" w Augustowie. Świadczenie specjalistycznych usług opiekuńczych jest wykonywane na podstawie ustawy z dnia 12 marca 2014 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2016 r., poz. 930) - skorzystała 1 rodzina
- 4) pomocy prawnej, szczególnie w zakresie prawa rodzinnego
  - bezpłatne porady prawne świadczone są przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Augustowie (dwa razy w tygodniu) - skorzystały 2 rodziny
- 5) organizowania dla rodzin spotkań, mających na celu wymianę ich doświadczeń oraz zapobieganie izolacji, zwanych grupami wsparcia lub grupami samopomocowymi
  - grupa rodzinna Al. - Anon "Dar" funkcjonuje w GOPS w Augustowie (w każdą niedzielę w godz. 10.00-12.00) - uczestniczą 2 rodziny.

Akta kontroli str.182-184

Na dzień kontroli w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Augustowie zatrudnionych było dwóch asystentów rodziny (zwanych dalej: asystent rodziny I i II). Asystent rodziny I jest zatrudniony w GOPS w Augustowie od 01.01.2016 r., natomiast asystent rodziny II od 01.09.2016 r. Asystenci rodziny posiadają wymagane kwalifikacje, określone w art. 12 ust. 1 pkt 1 lit. a ustawy o wspieraniu

rodziny i systemie pieczy zastępczej (wykształcenie wyższe na kierunku pedagogika) oraz spełniając warunki określone w art. 12 ust. 1 pkt 2,3,4, co zostało potwierdzone oświadczeniami.

Asystenci rodziny zatrudnieni zostali w ramach umowy zlecenie (art. 17 ust. 2 ustawy). Stwierdzono, że do umowy zlecenie dołączono szczegółowy zakres wykonania usługi, zawierający obowiązki asystenta rodziny na stanowisku pracy.

Akta kontroli str.114-116

Podczas kontroli ustalono, że praca asystentów rodziny nie była łączona z wykonywaniem obowiązków pracownika socjalnego na terenie Gminy Augustów, w której praca była prowadzona, co jest zgodne z art. 17 ust. 3 ustawy. Ponadto, zgodnie z art. 17 ust. 4 ustawy, asystenci rodziny nie prowadzili postępowań z zakresu świadczeń realizowanych przez gminę.

Zgodnie z art. 12 ust. 2 ustawy asystenci rodziny na bieżąco podnoszą swoje kwalifikacje w zakresie pracy z dziećmi lub rodziną, w szczególności przez samokształcenie – dostęp do literatury (J. Janowska „Poradnik asystenta rodziny”, I. Krasiejko „Metodyka działania asystenta rodziny. Różne modele pracy socjalnej”) oraz korzystanie z informacji dostępnych na portalach internetowych wspierających pracę asystentów: www.asystentrodziny.info .

Akta kontroli str.180

Z informacji uzyskanych podczas kontroli wynika, że Ośrodek w Augustowie realizuje zadanie określone w art. 176 pkt 7 ustawy. Pracownicy socjalni prowadzą monitoring sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej zamieszkałej na terenie Gminy w ramach pracy socjalnej.

Rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Augustowie zapewnia wsparcie, polegające na:

- analizie sytuacji rodziny i środowiska rodzinnego oraz przyczyn kryzysu w rodzinie (pracownik socjalny po przeprowadzeniu wywiadu środowiskowego dokonuje analizy sytuacji rodziny, na podstawie której, w przypadku konieczności, wnioskuje o przyznanie asystenta),
- wzmacnianiu roli i funkcji rodziny (poprzez uwzględnienie indywidualnych potrzeb i oczekiwań rodziny),
- rozwijaniu umiejętności opiekuńczo-wychowawczych rodziny (poprzez kształtowanie odpowiednich postaw rodzicielskich),
- podnoszeniu świadomości w zakresie planowania oraz funkcjonowania rodziny (poprzez motywowanie kobiet do wizyt u lekarza ginekologa),
- pomocy w integracji rodziny (poprzez przedstawianie różnych form spędzania czasu wolnego z dziećmi),
- przeciwdziałaniu marginalizacji i degradacji społecznej rodzin (poprzez motywowanie do podjęcia zatrudnienia).

Akta kontroli str.172,182

Zgodnie z zapisami art. 11 ust. 1 ustawy, w przypadku, gdy Ośrodek powziął informację o rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, pracownik socjalny przeprowadzał w tej rodzinie wywiad środowiskowy, na zasadach określonych w ustawie z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej. W okresie objętym kontrolą przeprowadzono w takich rodzinach 3 wywiady środowiskowe z analizą sytuacji rodzinnej. Pracownik socjalny, uznając za zasadne, występował do Kierownika Ośrodka z wnioskiem o przydzielenie rodzinie pomocy w formie asystenta rodziny (art. 11 ust 2 i 3 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej).

W okresie od 1 stycznia 2016 r. do dnia kontroli pracownicy socjalni wystąpili do Kierownika Ośrodka z wnioskiem o przydzielenie asystenta w 3 rodzinach. Po otrzymaniu wniosku Kierownik Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Augustowie, zgodnie z art. 11 ust 4 ustawy, przydzielał rodzinie asystenta, cyt: „średni czas przydzielenia wyniósł 2 dni”.

Praca z rodziną prowadzona jest w miejscu jej zamieszkania, zgodnie z art. 14 ustawy.

Wspieranie rodziny prowadzone w formie pracy z rodziną odbywało się za jej zgodą, wyrażoną na piśmie i aktywnym udziałem (art. 8 ust. 3 ustawy).

Na dzień kontroli wsparciem asystenta objętych było 17 rodzin. Asystent rodziny I obejmuje wsparciem 9 rodzin, asystent rodziny II - 4 rodziny. W okresie objętym kontrolą zakończono pracę z 4 rodzinami. Zgodnie z protokołem przyjęcia ustnych wyjaśnień, powodem zakończenia pracy z rodzinami było: zmiana miejsca zamieszkania, zrealizowanie założeń planu pracy z rodziną oraz brak współpracy rodziny z asystentem.

Akta kontroli str.176

Z protokołu przyjęcia ustnych wyjaśnień wynika, że w okresie objętym kontrolą asystenci rodziny udzielali pomocy rodzinom w zakresie:

- poprawy ich sytuacji życiowej, w tym w zdobywaniu umiejętności prawidłowego prowadzenia gospodarstwa domowego (prowadzenie treningów budżetowych, towarzyszenie w zakupach)
- rozwiązywania problemów socjalnych (w zależności od indywidualnych potrzeb rodziny)
- rozwiązywania problemów psychologicznych (pomoc w umawianiu konsultacji specjalistycznych)
- rozwiązywania problemów wychowawczych z dziećmi (doskonalenie umiejętności opiekuńczo – wychowawczych rodziców)
- wspierania aktywności społecznej rodzin (wspólne spędzanie czasu wolnego m.in. udział w piknikach rodzinnych)
- motywowania członków rodzin do podnoszenia kwalifikacji zawodowych (motywowanie do udziału w stażach, szkoleniach organizowanych przez PUP w Augustowie)
- poszukiwania, podejmowania i utrzymywania pracy zarobkowej (przekazywanie aktualnych ofert pracy)
- motywowania do udziału w zajęciach grupowych dla rodziców, mających na celu kształtowanie prawidłowych wzorców rodzicielskich i umiejętności psychospołecznych (motywowanie kobiet w ciąży do udziału w „szkole rodzenia”)
- udzielania wsparcia dzieciom, w szczególności poprzez udział w zajęciach psychoedukacyjnych (udział dzieci w półkoloniach profilaktycznych)
- prowadzenia indywidualnych konsultacji wychowawczych dla rodziców i dzieci.

Akta kontroli str.176-178

Zgodnie z art. 15 ust. 1 pkt 15 ustawy, asystent rodziny sporządzał okresową ocenę sytuacji rodziny, nie rzadziej niż co pół roku i przekazywał ją Kierownikowi GOPS w Augustowie w formie dokumentów, np.: *Sprawozdanie sześciomiesięczne za okres 01.01.2016 r.- 20.05.2016 r. z pracy asystenta rodziny w środowisku rodziny oraz Ocena sytuacji rodziny z dnia 02.06.2016 r.*

Akta kontroli str.118-122, 132-134

W toku postępowania kontrolnego stwierdzono, że asystent rodziny, zgodnie z art. 15 ust. 1 pkt 16 monitorował funkcjonowanie rodziny po zakończeniu pracy z rodziną. Wizyty w środowisku rodziny asystent odnotował w *Karcie monitoringu rodziny*.

Akta kontroli str.126

W ramach realizacji zadania o którym mowa w art. 15 ust. 1 pkt 18 i 19 ustawy, asystent rodziny współpracuje z Poradnią Psychologiczno – Pedagogiczną w Augustowie (diagnoza psychologiczno – pedagogiczna dziecka), z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Augustowie, Fundacją Ego w Suwałkach, Centrum Terapii "Jesteśmy Razem" w Suwałkach (pomoc psychologiczna rodzinom), z Centrum Wspierania Rozwoju Dziecka "Piotruś Pan" w Augustowie (rehabilitacja ruchowa dzieci), z Poradnią Zdrowia Psychicznego Dzieci i Młodzieży w Suwałkach (konsultacje psychiatryczne) oraz uczestniczy w grupach roboczych powołanych w związku ze wszczętą procedurą „Niebieskiej Karty” w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie (5 rodzin objętych wsparciem asystenta).

Akta kontroli str.176

Z protokołu przyjęcia ustnych wyjaśnień wynika, że w okresie objętym kontrolą asystenci rodziny, na podstawie art. 16 ust. 1 pkt 1-3 ustawy korzystali z prawa wglądu do dokumentów zawierających dane osobowe członków rodziny, niezbędne do prowadzenia pracy z rodziną, które są w zbiorach Ośrodka (np. wgląd do wywiadów środowiskowych, decyzji administracyjnych),

występowali do właściwych organów władzy publicznej, organizacji oraz instytucji o udzielenie informacji, w tym zawierających dane osobowe, niezbędne do udzielenia pomocy rodzinie, m. in. Szkoła Podstawowa w Kolnicy i Netcie (informacje dotyczące zachowania dzieci w szkole, realizacji obowiązku szkolnego) oraz przedstawiali właściwym organom władzy publicznej, organizacjom oraz instytucjom oceny i wnioski zmierzające do zapewnienia skutecznej ochrony praw rodzin (przedłożono sprawozdania kwartalne w Sądzie Rodzinnym w Augustowie, opinie dotyczące funkcjonowania rodziny w Zespole Kuratorskiej Służby Sądowej w Augustowie).

W okresie objętym kontrolą nie zachodziła konieczność korzystania przez asystentów rodziny, z ochrony przewidzianej dla funkcjonariuszy publicznych.

Asystenci rodziny korzystali z poradnictwa zawodowego, które ma na celu wzmocnienie kompetencji oraz przeciwdziałanie zjawisku wypalenia zawodowego, tj. Kierownik GOPS (udzielał porad dotyczących pracy z osobami uwięzionymi w przemoc domową), pracownicy socjalni (udzielali informacji odnośnie środowiska rodziny), pełnomocnik Wójta Gminy Augustów ds. rozwiązywania problemów alkoholowych (udzielał porad dotyczących pracy z osobami uzależnionymi od alkoholu i współuzależnionymi), zgodnie z art. 16 ust. 1 pkt 2 ustawy.

Z wyjaśnień Kierownika Ośrodka, wynika, że w celu rozwiązywania trudności opiekuńczo-wychowawczych w rodzinach, asystenci rodziny, w zależności od potrzeb, otrzymują pomoc w wykonywaniu czynności zawodowych od osób specjalizujących się w działaniach na rzecz dziecka i rodziny oraz uczestniczą w powołanych grupach wsparcia, w skład których wchodzi: pracownik socjalny, dzielnicowy, pedagog szkolny, wychowawca, kurator sądowy, pełnomocnik Wójta ds. rozwiązywania problemów alkoholowych, Kierownik GOPS w Augustowie.

Akta kontroli str.174

Podczas kontroli sprawdzono akta losowo wybranych trzech rodzin objętych pracą asystenta: (teczki nieoznakowane) akta rodziny 1. (G.R), 2. (N.K) oraz 3. (E.M). W aktach rodzin znajdowały się następujące dokumenty, opatrzone datą sporządzenia oraz podpisami osób je sporządzających:

- kserokopia wywiadu środowiskowego wraz z wnioskiem pracownika socjalnego o objęcie rodziny opieką asystenta oraz zatwierdzenie wniosku przez Kierownika – przydzielenie rodzinie asystenta (dot. rodziny 1,3)
- zgoda na podjęcie współpracy rodziny z asystentem (dot. rodziny 1,2,3)
- karta informacyjna dotycząca rodziny (dot. rodziny 1,2,3)
- plan pracy z rodziną (dot. rodziny 1,2,3)
- plan pracy z rodziną - aktualizacja(dot. rodziny 1,2,3)
- ocena sytuacji rodziny (dot. rodziny 1,2,3)
- sprawozdanie sześciomiesięczne z pracy asystenta rodziny w środowisku rodziny (dot. rodziny 1,2,3)
- notatki służbowe asystenta rodziny (dot. rodziny 1,2,3).

Asystent rodziny opracował i realizował plan pracy z rodziną we współpracy z członkami rodziny oraz w konsultacji z pracownikiem socjalnym, co zostało potwierdzone podpisami (art. 15 ust. 1 pkt 1 ustawy). Plan pracy z rodziną składał się z dwóch części. W części I planu zamieszczono dane dotyczące rodziny oraz określono cele do pracy z rodziną: cel główny, cele szczegółowe (długoterminowe i krótkoterminowe), przewidywane efekty oraz planowane działania krótkoterminowe z terminami ich wykonania. Plan pracy z rodziną w części II, będący aktualizacją części I, zawierał opis aktualnej sytuacji rodziny, ocenę wykonanych działań oraz wyznaczenie kolejnych działań krótkoterminowych i terminów ich realizacji.

Zgodnie z art. 15 ust. 1 pkt 14 ustawy, pracę z rodziną asystent dokumentował poprzez sporządzanie notatek służbowych oraz prowadzenie miesięcznej karty czasu pracy.

Akta kontroli str.136-168

W wyniku sprawdzenia dokumentacji rodziny (2) objętej wsparciem asystenta ustalono, że współpraca rodziny z asystentem odbywała się za jej zgodą, wyrażoną na piśmie (w dniu 25.04.2014 r.). Zgodnie z art. 11 ust 3 ustawy, pracownik socjalny dokonując analizy sytuacji rodziny, jeżeli

zauważy konieczność przydzielenia rodzinie asystenta powinien wystąpić z wnioskiem do kierownika Ośrodka o jego przydzielenie. W analizowanych aktach rodziny (2), objętej wsparciem asystenta, brak wniosku pracownika socjalnego o przydzielenie rodzinie asystenta.

Akta kontroli str.116,128

Z protokołu przyjęcia ustnych wyjaśnień wynika, że Ośrodek nie prowadził pracy z rodziną w przypadku czasowego umieszczenia dzieci poza rodziną, z uwagi na brak możliwości nawiązania kontaktu z rodzinami biologicznymi (w przypadku 4 dzieci rodzice biologiczni przebywają poza terenem gminy Augustów, a w przypadku 2 dzieci rodzice nie żyją).

Akta kontroli str.178,182

Podczas czynności kontrolnych w GOPS w Augustowie stwierdzono że, w okresie od 01.01.2016 r. do dnia kontroli, nie finansowano podnoszenia kwalifikacji przez asystenta rodziny (oferty szkoleń powielala tematykę szkoleń, ukończonych przez asystenta rodziny w latach 2014-2015) oraz nie finansowano kosztów związanych z udzieleniem pomocy rodzinie przeżywającej trudności, ponoszonych przez rodziny wspierające (na terenie Gminy Augustów nie funkcjonują rodziny wspierające).

Zgodnie z art. 176 pkt. 5 ustawy, GOPS w Augustowie współfinansuje pobyt dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówkach opiekuńczo-wychowawczych lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym. Na dzień kontroli z terenu Gminy Augustów w różnych formach pieczy zastępczej przebywało łącznie 6 dzieci (5 dzieci w rodzinach zastępczych na terenie powiatu augustowskiego, 1 dziecko w Placówce Opiekuńczo-Wychowawczej w Zambrowie).

W toku czynności kontrolnych stwierdzono że, Wójt Gminy Augustów nie sprawował kontroli nad podmiotem organizującym pracę z rodziną (GOPS w Augustowie), o której mowa art. 28a ustawy. Z protokołu przyjęcia ustnych wyjaśnień wynika że, Kierownik GOPS w Augustowie, podczas spotkań jednostek organizacyjnych Gminy Augustów, przekazywał Wójtowi Gminy Augustów informację dotyczącą działań z zakresu pracy z rodziną, w tym ponoszenie przez gminę kosztów pobytu dzieci w pieczy zastępczej.

Akta kontroli str.170-172

Podczas kontroli stwierdzono następujące nieprawidłowości:

- nie dostosowano Regulaminu Organizacyjnego GOPS w Augustowie do przepisów ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,
- nieterminowe składanie sprawozdań z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny oraz przedstawianie potrzeb związanych z realizacją zadań, tj. po 31 marca,
- brak wniosku pracownika socjalnego o przydzielenie rodzinie asystenta, w przypadku objęcia rodziny wsparciem asystenta.

Za stwierdzone nieprawidłowości odpowiedzialny jest Kierownik Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Augustowie. Przyczyną stwierdzonych nieprawidłowości było niewłaściwe stosowanie przepisów ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Mając na uwadze powyższe oceny i uwagi zaleca się:

1. Dostosowanie zapisów Regulaminu Organizacyjnego GOPS w Augustowie, w związku z realizacją zadań z zakresu wspierania rodziny, wynikających z art. 10 i 15 ust.1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.
2. Terminowe składanie rocznego sprawozdania z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny oraz przedstawianie potrzeb związanych z realizacją zadań, zgodnie z art. 179 ust. 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.
3. Przydzielanie asystenta rodzinie przez Kierownika Ośrodka, na wniosek pracownika socjalnego, zgodnie z art.11 ust 3 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Na podstawie § 14 ust. 1 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 21 sierpnia 2015 r. w sprawie przeprowadzania kontroli przez wojewodę oraz wzoru legitymacji uprawniającej do przeprowadzania kontroli informuję, że może Pan złożyć zastrzeżenia do wystąpienia pokontrolnego na zasadach określonych w art. 197d ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

W przypadku nieskorzystania z powyższego prawa, należy w terminie 30 dni powiadomić Wojewodę Podlaskiego o sposobie i terminie realizacji zaleceń pokontrolnych.

Dyrektor Wydziału
Polityki Społecznej

/-/

Andrzej Kozłowski

Kontrolerzy:

1. Edyta Anna Czarkowska – główny specjalista /-/
2. Maria Joanna Jatkowska – główny specjalista /-/